

Vlaams
Parlement

ingediend op **1601** (2017-2018) – Nr. 1
24 mei 2018 (2017-2018)

Voorstel van resolutie

van Jan Bertels, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen

betreffende de toegankelijkheid van De Lijn
voor personen met een handicap

TOELICHTING

Al verschillende jaren maakt de Vlaamse ombudsman in zijn jaarverslag terecht een punt van de moeilijke toegankelijkheid van De Lijn voor personen met een handicap. De ombudsman is belast met de uitvoering van het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in Vlaanderen, met toepassing van het decreet van 8 mei 2009 houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006 (Belgisch Staatsblad, 3 augustus 2009). De ombudsdienst krijgt jaar na jaar klachten over significante gebreken en obstakels bij de toegankelijkheid van het openbaar vervoer in Vlaanderen, die personen met een handicap beletten om hun basisrecht op mobiliteit uit te oefenen.

De indieners van dit voorstel van resolutie kunnen niet anders dan de analyse van de ombudsman beamen. Ondanks de inspanningen van De Lijn en de Vlaamse Regering om de toegankelijkheid van het openbaar vervoer te vergroten, blijft de situatie op het terrein problematisch. Ongeveer 26 procent van de bushaltes in Vlaanderen is met assistentie rolstoeltoegankelijk. Iets minder dan de helft van de trams is niet toegankelijk voor personen met een handicap. En hoewel 95 procent van de bussen ondertussen wel een rolstoeltoegankelijke plaats heeft, blijft reservatie op alle lijnen noodzakelijk, met uitzondering van vijf zogenaamd toegankelijke lijnen. Die reservatie moet in de meeste gevallen 24 uur vooraf gebeuren en verbindt de gebruiker aan een specifieke bus. De indieners van dit voorstel hebben er begrip voor dat De Lijn de vraag van een persoon met een handicap wil toetsen aan de toegankelijkheidsstatus van de bus of tram in kwestie en aan de toegankelijkheidsstatus van de halte. Maar bij structurele verplaatsingen in het kader van woon-werkverkeer of bij verplaatsingen langs trajecten waar regelmatig voertuigen van De Lijn passeren, is de vrijheidsbeperking voor mensen met een handicap disproportioneel. De beslissing om via een proefproject de reservatieplicht voor vijf lijnen van De Lijn (één per provincie) op te heffen, is zeer beperkt in vergelijking met het aanbod van de openbaarvervoermaatschappij in heel Vlaanderen. De indieners stellen, samen met de Vlaamse ombudsman, vast dat er meer mogelijk moet zijn.

Die vaststelling is des te belangrijker als rekening wordt gehouden met de geschatte tijd en kostprijs om alle haltes in Vlaanderen toegankelijk te maken. Het zal een traject van verschillende jaren, zo niet decennia, vergen om elke bus- of tramhalte absoluut toegankelijk te maken voor personen met een fysieke of visuele beperking. Toch kan dat voor de indieners van dit voorstel niet betekenen dat de reservatieplicht tot op dat moment gehandhaafd wordt. De Lijn is immers juridisch verplicht redelijke inspanningen te leveren om personen met een handicap als passagier te vervoeren. Bij die redelijke inspanningen hoort in alle gevallen hulp bij het op- en afstappen van het vervoermiddel. Er zijn in Vlaanderen intussen al 6000 haltes die met assistentie toegankelijk zijn. Daarom lijkt het voor de indieners van dit voorstel redelijk dat voor trajecten langs die haltes de reservatieplicht versneld wordt afgeschaft.

Tegelijk stellen de indieners van dit voorstel van resolutie ook vast dat private busmaatschappijen die in Vlaanderen bussen verhuren voor evenementen of voor het organiseren van internationale reizen, juridisch tot zwaardere inspanningen verplicht worden dan de inspanningen die De Lijn vandaag levert. Die juridische verplichtingen vloeien voort uit zowel het hierboven vermelde VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, als uit EU-richtlijn 181/2011, die de verplaatsingen van personen met een handicap op Europees niveau regelt. Zo stelt die richtlijn dat het vervoer veilig moet zijn, zonder extra kosten en met assistentie van het betrokken personeel. Daarnaast verplicht de richtlijn maatschappijen tot

het leveren van redelijke inspanningen om een persoon met een handicap die zich spontaan aanbiedt, mee te nemen naar zijn bestemming of, als dat niet kan, tot terugbetaling van het ticket. Het lijkt, zowel in het kader van een rechtenbenadering als vanuit de idee van een gelijke behandeling van alle aanbieders van busvervoer in Vlaanderen, redelijk om te stellen dat De Lijn zich op zijn minst tot dezelfde inspanningen verbindt. Het versneld laten uitdoven van de reservatieplicht op trajecten die met assistentie toegankelijk zijn, is alvast een duidelijke stap in de goede richting, in afwachting van structurele ingrepen die de toegankelijkheid van het openbaarvervoersnet in Vlaanderen verbeteren.

Jan BERTELS
Joris VANDENBROUCKE
Bart VAN MALDEREN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de internationale wetgeving en verdragen inzake gelijke rechten voor personen met een handicap;
 - 2° de toelichting over de toegankelijkheid van De Lijn die de Vlaamse ombudsman naar aanleiding van zijn jaarverslag 2017 in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken heeft gegeven op donderdag 22 maart 2018;
 - 3° de vraag van de Vlaamse ombudsman om bij een volgend regeerakkoord verdere stappen te zetten voor een toegankelijker openbaar vervoer;
 - 4° de specifieke verplichtingen die voortvloeien uit EU-richtlijn 181/2011;
 - 5° de vaststelling dat in Vlaanderen ongeveer 6000 haltes met assistentie toegankelijk zijn voor personen met een fysieke beperking;
 - 6° het feit dat 95 procent van alle bussen en meer dan de helft van alle trams van De Lijn toegankelijk zijn voor personen met een handicap;
 - 7° het aankoopbeleid van De Lijn, waarbij sinds enkele jaren alleen nog toegankelijke bussen en trams worden aangeschaft;
- overwegende:
 - 1° dat de huidige situatie een disproportionele beperking van het recht op mobiliteit voor personen met een handicap inhoudt, en dat terwijl het recht op mobiliteit verweven is met andere mensenrechten, zoals het recht op werk, onderwijs en deelname aan sociale activiteiten;
 - 2° de verplichtingen die voortvloeien uit internationale verdragen zoals het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en meer specifiek EU-richtlijn 181/2011;
 - 3° dat de verplichtingen uit EU-richtlijn 181/2011 en de verplichting tot het leveren van een 'redelijke' inspanning, integraal van toepassing zijn op alle commerciële busvervoer in Vlaanderen en in het territorium van de Europese Unie, wat voor de openbaarvervoermaatschappij De Lijn betekent dat ze engagementen zal moeten aangaan die verder gaan dan de huidige inspanningen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° de toegankelijkheid van het openbaar busvervoer in Vlaanderen prioritair op de agenda van De Lijn te plaatsen;
 - 2° de richtlijnen voor de (her)aanleg van weginfrastructuur, voetpaden en bushaltes opnieuw te evalueren en daarbij de toegankelijkheid voor personen met een handicap structureel mee te nemen in elk dossier, met als doel de toegankelijkheid van bushaltes en de toegangswegen tot die haltes te garanderen voor personen met een handicap;
 - 3° in afwachting van die verbeterde toegankelijkheid de inventarisatie van toegankelijke buslijnen en haltes te voltooien en te koppelen aan de routeplanner van De Lijn;
 - 4° de inzet van toegankelijke bussen optimaal af te stemmen op de toegankelijkheid van de bushaltes;
 - 5° voor personen met een handicap die zich spontaan aanbieden, de reservatieplicht op te heffen als zowel de opstap- als de afstaphalte toegankelijk is met assistentie;
 - 6° een toegankelijkheidsplan op te maken met het oog op de afschaffing van de reservatieplicht voor personen met een handicap in de loop van de volgende zittingsperiode;

- 7° een verhoging van het budget voor investeringen in de toegankelijkheid van bushaltes, waarop lokale overheden een beroep kunnen doen als ze bestaande bushaltes willen opwaarderen om ze beter toegankelijk te maken voor personen met een handicap.

Jan BERTELS
Joris VANDENBROUCKE
Bart VAN MALDEREN